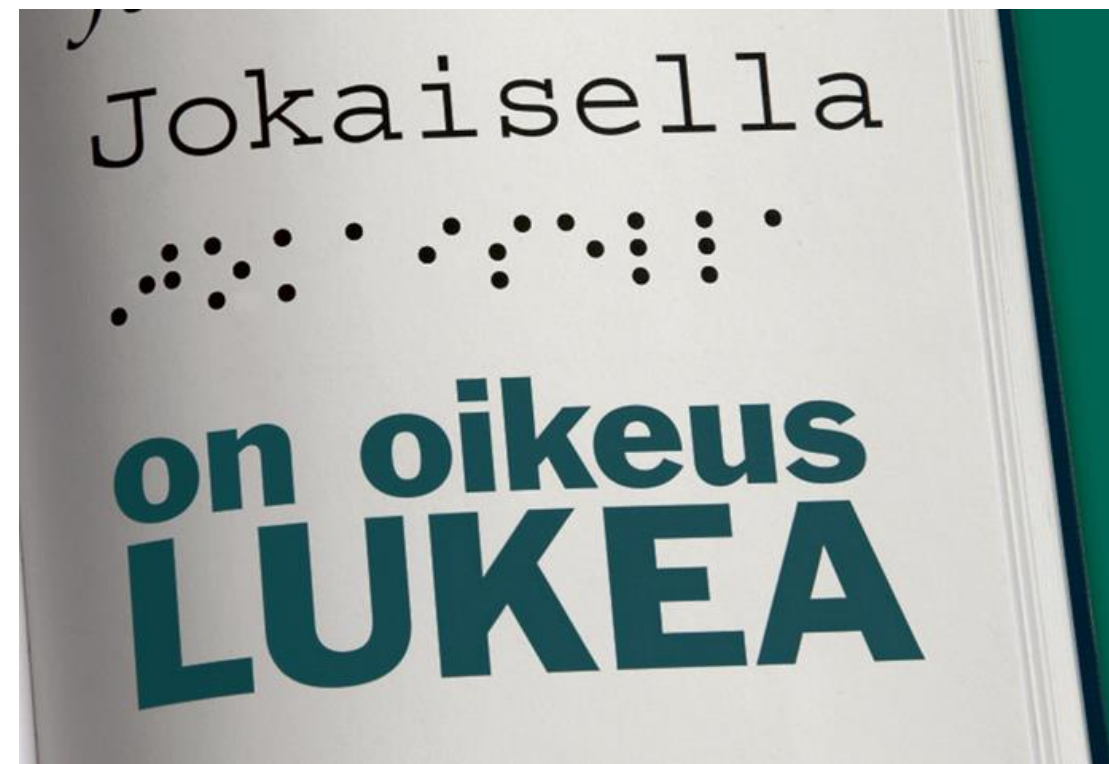

Selkokielen tarvearvio 2019

Markku Juusola
8.2.2019

Miksi?

- Tavoite on saada yleiseen käyttöön luku, jota voidaan käyttää perusteltuna selkokielen tarpeen arviona.
- Aiemmat arviot on tehty vuosina 1986, 2002, 2014.
- Tästä edes viiden vuoden välein: 2024, 2029, 2034

Lähteitä

- Tilastokeskus
- Opetusministeriön ja THL:n tilastot
- PISA 2015, PIAAC 2012
- Kansalaisjärjestöjen tilastot ja arviot:
Kehitysvammaliitto, Muistiliitto, Aivoliitto, jne.
- Lukukeskus
- asiantuntijat
- ym.

Aiempiä arvioita selkokielen kohderyhmien koosta

- 1986: 100 000–200 000 henkilöä
- 2002: 200 000–350 000 henkilöä
- 2014: yli 500 000 henkilöä (430 000–650 000)

Tarvearvioita ikäryhmittäin

Vuoden 2002 tarvearvio

- lapset ja nuoret 4–8 %
- työikäiset 4–6 %
- yli 65-vuotiaat 10–20 %

Vuoden 2014 tarvearvio

- lapset ja nuoret 8–12 %
- työikäiset 6–10 %
- yli 65-vuotiaat 15–20 %

Muutoksia vuoden 2014 jälkeen

Monet jo ennestään suuret kohderyhmät kasvavat.

- Maahanmuuttajien määrä kasvaa.
- Ikäihmisten (yli 65-vuotiaat) määrä ja osuus väestöstä kasvavat.
- Nuorten keskuudessa heikkojen lukijoiden määrä on lisääntynyt.

Esimerkkejä muutoksista kohderyhmissä

Muistisairaus

- Suomessa oli vuonna 2018 noin 200 000 henkilöä, joilla on todettu muistisairaus.
- Heistä lievää muistisairautta sairastaa noin 100 000 henkilöä ja keskivaikeaa tai vaikeaa muistisairautta sairastaa 93 000 henkilöä.

Esimerkkejä muutoksista kohderyhmissä

Aivoverenkiertohäiriö

- Aivoliitto arvioi, että Suomessa oli vuonna 2015 noin 100 000 henkilöä, jotka ovat sairastuneet aivoverenkierron häiriöön (AVH).
- AVH-potilaista joka toiselle jää pysyvä haitta, esimerkiksi afasia.

Esimerkkejä muutoksista kohderyhmissä

Maahanmuuttajat

- Vieraskielisiä oli vuoden 2017 lopussa 106 500 enemmän kuin vuoden 2012 lopussa (vuoden 2014 arviossa käytetty luku).
- Vuoden 2014 tarvearvio arvioi, että noin puolet vieraskielisistä eli 130 000 henkilöä 260 000:sta voisi hyötyä selkokielestä. Vuonna 2019 sama suhdeluku tarkoittaa, että noin maahanmuuttajista noin 187 000 henkilölle voi olla hyötyä selkokielestä.

Esimerkkejä muutoksista kohderyhmissä

Nuoret

- PISA-tutkimuksesta vuonna 2015 selvisi, että tällä hetkellä suunnilleen joka kymmenes 15-vuotias suomalaisnuori (11 %) jää PISA-tutkimuksen 2015 heikoimmalle taitotasolle.
- Vuonna 2017 tehostettua tukea sai 54 300 eli 9,7 prosenttia peruskoulun oppilaista ja erityistä tukea 43 100 eli 7,7 prosenttia peruskoulun oppilaista.
- Heitä oli yhteensä 97 400 eli 17,5 prosenttia peruskoulun oppilaista.

Selkokielen tarvearvio - tuloksia 2019

- Arviolta 100 000 peruskoululaista (17,5 %) saa tehostettua ja erityistä tukea.
- PIAAC-tutkimuksen mukaan 363 000 (11%) työikäisen alle 65-vuotiaan lukutaito on heikko.
- Yli 65-vuotiaista noin 177 000–236 000 (15–20 %) voisi hyötyä selkokielestä.
- **Selkokielen kohderyhmiin kuuluu noin 650 000–750 000 henkilöä.**

Tarvearviosta eteenpäin

- Selkokielen tarpeesta ja kohderyhmistä on ilmeinen tarve tarkemmalle selvittämiselle ja tutkimukselle.

Digitaalinen syrjäytyminen ja selkokieli?

Sakari Taipale, JyU:

”Ainakin miljoona ihmistä värjöttelee Suomessa enemmän tai vähemmän tietoyhteiskunnan ulkolaidalla.”

”Digimaailmasta syrjäytyvät vanhusten lisäksi myös ne, jotka jäävät yhteiskunnassa muutoinkin syrjään. Tältäkin osalta syrjäytyminen kasautuu.”

<https://yle.fi/uutiset/3-9989190>

2.1.2018 / Harri Palmolahti